

Rekreasyon Bölümü Öğrencilerinin Mesleki Yeterlilikleri, İş Bulma Kaygısı ve Kariyer Planlamaları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi¹

Nida Nur AKSÜT^{ID}, Savaş DUMAN^{ID}

DOI: <https://doi.org/10.38021/asbid.1527716>

ORJİNAL ARAŞTIRMA

Aydın Adnan Menderes
Üniversitesi,
Spor Bilimleri Fakültesi,
Aydın/Türkiye

Öz

Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin mesleki yeterlilikleri ile iş bulma kaygısı ve kariyer planlamaları arasındaki ilişkileri incelemektir. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi'nde öğrenim gören 181 öğrenci ile gerçekleştirilen bu çalışma, verileri Google formlar aracılığıyla toplamış ve analizler SPSS 26 programı kullanılarak yapılmıştır. Araştırmada, ölçeklerin çarpıklık ve basıklık değerleri incelenmiş; mesleki yeterlilik ve kariyer planlama ölçeklerinin normal dağılım sağladığı, ancak iş bulma kaygısı ölçeğinin normal dağılım göstermediği belirlenmiştir. Bağımsız örneklem t testi ve tek yönlü varyans analizi kullanılarak yapılan karşılaştırmalarda, anlamlı farklılık saptandığı durumlarda Games Howell testi uygulanmıştır. İş bulma kaygısı ile ilgili karşılaştırmalar için Mann Whitney U testi ve Kruskall Wallis H testi tercih edilmiştir. Kruskall Wallis H testinde anlamlı farklılık bulunduğu ise Bonferroni düzeltmeli Mann Whitney U testi kullanılmıştır. Ayrıca, mesleki yeterlilik, kariyer planlama ve iş bulma kaygısı arasındaki ilişkileri belirlemek amacıyla Spearman korelasyon analizi yapılmıştır. Yapılan analizler neticesinde üniversite öğrencilerinin mesleki yeterlilik düzeyleri arttıkça kariyer farkındalığı ve iş bulma kaygısının da arttığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Meslek, Kariyer, Kaygı

Sorumlu Yazar:
Nida Nur AKSÜT
nida.naksut@gmail.com

Investigation of the Relationship Between the Vocational Qualifications of The Recreation Department Students, The Anxiety of Employment and Their Career Planning Abstract

The aim of this study is to examine the relationships between the professional competences of university students and their job anxiety and career planning. This study, which was conducted with 181 students studying at Aydın Adnan Menderes University Faculty of Sports Sciences, collected data via Google forms and the analyses were conducted using the SPSS 26 program. In the study, the skewness and kurtosis values of the scales were examined; it was determined that the professional competence and career planning scales provided a normal distribution, but the job anxiety scale did not show a normal distribution. In the comparisons made using the independent sample t test and one-way analysis of variance, Games Howell test was applied in cases where significant differences were detected. Mann Whitney U test and Kruskall Wallis H test were preferred for comparisons related to job anxiety. When significant differences were found in the Kruskall Wallis H test, Mann Whitney U test with Bonferroni correction was used. In addition, Spearman correlation analysis was performed in order to determine the relationships between professional competence, career planning and job anxiety. As a result of the analysis, it was concluded that as the professional competence levels of university students increase, their career awareness and job search anxiety also increase.

Keywords: Occupation, Career, Anxiety

Yayın Bilgisi

Gönderi Tarihi:
03.08.2024

Kabul Tarihi:
19.09.2024

Online Yayın Tarihi:
28.09.2024

¹ Bu Çalışma Yüksek Lisans Tezinden Türetilmiştir.

Giriş

Kariyerdeki başarı ve etkinliğin anahtarı olan yeterlilik, bir işi veya görevi etkili bir şekilde yerine getirebilmek için gerekli niteliklerin toplamını ifade eder (Akar, 2007). Bu kavram çerçevesinde yapılan diğer tanımlar da kişinin belirli durumlarda gereken işi uygun şekilde ve zamanında yerine getirebilme yeteneği olarak belirtilmiştir (Bilal vd., 2016). Bu kapsamda yeterlilik kavramının, bireyin bir işi yapabilmek için özel bilgi ve becerilere sahip olma durumunu ifade eden bir ehliyet olarak da nitelendirilebileceği düşünülmektedir.

Mesleki yeterlilik, bireylerin bir mesleği başarıyla icra edebilmek için gereken bilgi ve becerilere sahip olma düzeyini, meslek standartları ve kriterleriyle uyumlu bir şekilde sergileme durumudur (Karaçam, 2016). Epstein ve Hundert (2002), tarafından yapılan bir diğer tanıma göre, mesleki yeterlilik; iletişim, bilgi, teknik beceriler, klinik deneyim ve kişisel değerlerin, birey ve toplum yararı için etik bir şekilde kullanılmasıdır. Bir mesleği bağımsız olarak icra etmek isteyen bir kişi, o meslek için gerekli olan yeterliliklere sahip olmadan başarıya ulaşması mümkün değildir. Dolayısıyla mesleki yeterlilik, bir mesleği icra etmek için temel bir önkoşuldur. Örneğin, tıp, hukuk, yeminli tercümanlık gibi mesleklerdeki yeterlilikler, evrensel kabul görmüş standartlara sahiptir (Crompton ve Sanderson, 1986). Ulusal mesleki yeterlilik standartları sayesinde işverenler, işe alınacak personellerin ön koşullarını bilmekte ve çalışanların seçiminde, niteliklendirilmesinde, ücret ve terfilerin belirlenmesinde doğru kararlar verebilmektedirler. Mesleki yeterliliklerin temel amacı, mesleki standartlar ve nitelikler doğrultusunda teknik ve mesleki alanlarla ilgili yeterlilik ihtiyaçlarını belirlemektir (Köse, 2021).

Mesleki yeterlilik, spor alanında çalışan bireylerin sahip olması gereken bilgi, beceri, deneyim ve yetkinliklerin bütünüdür. Spor alanında mesleki yeterlilik, başarılı bir kariyerin ve etkin bir spor hizmetinin temel unsurlarından biri olduğu düşünülmektedir. Spor alanında çalışan profesyonellerin bilgi, beceri ve yeteneklerini sürekli olarak geliştirmeleri ve mesleki standartları yüksek tutmaları hem bireysel başarılarını artıracak hem de sporun genel gelişimine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Rekreasyon, bireylerin serbest zamanlarını değerlendirmeleri, stresi azaltmaları, eğlenmeleri ve yaşam kalitelerini artırmaları için önemli bir araçtır. Bu nedenle, rekreasyon alanında çalışan profesyonellerin uygun bilgi, beceri ve yeteneklere sahip olmaları, etkili ve memnuniyet verici deneyimler sunabilmeleri için büyük bir öneme sahip olduğu düşünülmektedir. Bu araştırmada yüksek düzeyde mesleki yeterliliğe sahip olan rekreasyon bölümü öğrencilerinin kariyer planlama düzeylerinin de yüksek olacağı düşüncesinden hareket edilmiştir.

Kariyer, tamamen bireyin özveri ve kendi yönlendirmesiyle paralel bir şekilde ilerleyen bir süreçtir. Bireyler, bu süreci elbette ki olumlu ya da olumsuz bir şekilde yönetebilirler. Birey,

üretkenlik yeteneğini ne kadar geliştirirse, kariyeri de o ölçüde olumlu yönde ilerler. Bu olumlu ilerleyiş, bireyin kariyer hedeflerine doğru ilerlemesine ve başarılı sonuçlar elde etmesine yardımcı olur (Günaydın, 2022). Bireyler, kariyerlerini şekillendirmek için doğru bir kariyer planlamasına ihtiyaç duyarlar. Bu planlama, gelecekteki iş hayatını etkileyeceği için doğru bir şekilde ve doğru kişiler tarafından yapılmalıdır. Aksi takdirde, kötü bir kariyer planlaması ve yanlış yönlendirmeler, olumsuz ve başarısız sonuçlara yol açabilir (Erdabak, 2023). Bu olumsuz durumlar, bireylerin iş bulma kaygılarını da olumsuz yönde etkileyebilir.

Günümüzde gençlerin yaşadığı psikolojik, ekonomik ve sosyal sorunların sebepleri arasında iş dünyasına ilk adım atacak olmaları ve tecrübesizlikleri gibi faktörler yer almaktadır (Yazar Aslan, 2015). Uluç (2022)'a göre, çeşitli ortamlarda ve durumlarda kaygı açığa çıkmaktadır. Bireylerin hızla değişen koşullara uyum sağlama ve zorluklarla başa çıkabilme çabaları, bireylerin yaşadığı kaygı durumunda artmasına neden olmaktadır. Toplumun en verimli ve dinamik insan gücü kaynağı olan gençlerde, bu artan kaygılar çok yönlü ve karmaşık sorunların ortaya çıkmasına neden olmaktadır (Çakmak ve Hevedanlı, 2004). Mollaoğulları ve Uluç (2019)'a göre, yüksek düzeyde kaygı bireylerin öğrenme davranışlarına olumsuz yönde etki etmektedir.

İşsizlik, sadece iş arayan veya işsiz kalan bireyler için değil, iş sahibi olan bireyler için de önemli bir sorundur. Bir işe sahip olan bireyler bile işlerini kaybetme olasılığıyla karşı karşıya oldukları için kaygı yaşayabilirler. Bir çalışan, işsiz kalan yakınlarını duyduğunda, kendi işinin de tehlikede olduğunu düşünerek kaygısı daha da artabilir (Aytaç ve Keser, 2002). Üniversite öğrencileri, toplumların geleceğini belirleyen önemli bir role sahiptir. Bu nedenle öğrencilerin yaşadığı kaygı, çözülmesi gereken önemli bir sorundur. Kaygılarını etkileyen faktörleri belirlemek ve buna uygun çözümler üretmek, kaygı sorununun çözümünde etkili olabilir (Yılmaz vd., 2014). Konu ile ilgili alan yazın incelendiğinde özellikle Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin mesleki yeterlilik ve kariyer planlama düzeylerini inceleyen araştırmaların az sayıda olduğu görülmüştür. Bu bağlamda mevcut araştırmanın amacını; rekreasyon bölümünde öğrenim gören öğrencilerin mesleki yeterlilikleri, iş bulma kaygıları ve kariyer planlama düzeylerinin incelenmesidir.

Gereç ve Yöntem

Mevcut araştırma süresince “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” çerçevesinde hareket edilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Üniversite öğrencileri üzerinde yapılan bu çalışmada, genel tarama modellerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Bu model Aziz (2011)'e göre, birden fazla değişken arasındaki ilişkinin varlığını ve derecesinin belirlenmesine olanak tanımaktadır.

Evren ve Örneklem

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Rekreasyon Bölümünde öğrenim gören 181 öğrenci, bu araştırmanın evrenini ve örneklem grubunu oluşturmaktadır. Araştırmada, basit tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem, her öğrencinin örnekleme seçilme olasılığının eşit olduğu ve her birine eşit ağırlık verildiği bir yaklaşımı ifade etmektedir (Arıkan, 2004).

Tablo 1

Araştırmaya Katılım Sağlayan Öğrencilerin Kişisel Özellikleri

Değişkenler		f	%
Cinsiyet	Kadın	81	44,8
	Erkek	100	55,2
Yaş	18-19	52	28,7
	20-21	41	22,7
	22-23	56	30,9
	24 ve üzeri	32	17,7
Sınıf	1. Sınıf	48	26,5
	2. Sınıf	44	24,5
	3. Sınıf	41	22,7
	4. Sınıf	48	26,5
Toplam		181	100,0

Tablo 1 incelendiğinde mevcut araştırmaya 81 kadın 100 erkek olmak üzere toplam 181 öğrencinin katılım sağladığı görülmektedir. Çalışma katılım sağlayan öğrenciler yaş gruplarına göre incelendiğinde; 52'sinin 18-19 yaş aralığında, 41'inin 20-21, 56'sının, 22-23, 32'sinin ise 24 yaş ve üzeri olduğu görülmektedir. Çalışma katılım sağlayan öğrenciler sınıflarına göre incelendiğinde; 48'inin 1, 44'ünün 2, 41'inin 3, ve 48'inin 4. sınıf olduğu tespit edilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Bu araştırma kapsamında veri toplama aracı olarak, rekreasyon uzmanı mesleki yeterlilik, iş bulma kaygısı ve kariyer planlama ölçeklerinden yararlanılmıştır.

Mesleki Yeterlilik Ölçeği

24 maddeden oluşan mesleki yeterlilik ölçeği, Şimşek (2018) tarafından geliştirilmiştir. Ancak bu ölçek Şimşek vd. (2021) tarafından 2021 yılında detaylandırılmış ve madde sayısı 31'e çıkartılmıştır. Bu ölçek toplamda 5 alt boyuttan meydana gelmektedir. Bu alt boyutlar; donanım ve Yetkinlik, Yönetim, Liderlik, Etkinlik ve İşletme Yönetimi şeklinde sıralanmaktadır. 5'li likert tipten

oluşan bu ölçeğin, genel Cronbach alfa katsayısı 0,94 olarak hesaplanmıştır (Şimşek vd., 2021). Rekreasyon bölümünde öğrenim gören öğrencilerle yapılan bu araştırmada ise genel Cronbach Alfa katsayısı 0,92 olarak hesaplanırken, yönetim: 0,86, Etkinlik Yönetimi: 0,86, Liderlik: 0,84 ve Donanım ve Yetkinlik: 0,86 olarak hesaplanmıştır.

İş Bulma Kaygısı Ölçeği

Tek boyutlu ve 8 maddeden oluşan iş bulma kaygısı ölçeği, Aslan ve Uğraş (2021) tarafından geliştirilmiştir. Aslan ve Uğraş (2021) tarafından yapılan güvenirlik analizleri sonucunda Cronbach Alpha güvenirlik kat sayısının 0,95 olduğu tespit edilirken, bu araştırmada ise Cronbach Alpha Katsayısının 0,88 olduğu saptanmıştır.

Kariyer Planlama Ölçeği

5 alt boyut ve 23 maddeden oluşan Kariyer planlama ölçeği Yavuz Eroğlu ve Eroğlu (2020) tarafından geliştirilmiştir. Yavuz Eroğlu ve Eroğlu (2020) tarafından yapılan araştırmada ölçeğin genel Cronbach Alfa katsayısının 0,88 olduğu tespit edilirken, kariyer farkındalığı alt boyutu için Cronbach alfa katsayısının; 0,83; Mesleki farkındalık alt boyutu için bu katsayının, 0,78; Kariyere yönelik inanç alt boyutu için 0,78; Seçimin doğruluğu ve eğitimin yeterliliği alt boyutları için 0,64 olduğu tespit edilmiştir. Rekreasyon bölümünde öğrenim gören öğrenciler ile gerçekleştirilen bu araştırmada; Kariyer Planlama Ölçeğine ilişkin genel Cronbach Alpha katsayısının 0,84 olduğu tespit edilirken, Kariyer Farkındalığı Alt Boyutu için; 0,70; Seçimin Doğruluğu, 0,79; Mesleki Farkındalık: 0,83; Eğitimin Yeterliliği alt boyutu için 0,81; Kariyere Yönelik İnanç alt boyutu için 0,89 olduğu saptanmıştır.

Verilerin Toplanması

Üniversite öğrencilerinin mesleki yeterlilikleri, kariyer planlamaları ve iş bulma kaygıları arasındaki ilişkinin belirlenebilmesi amacıyla gerçekleştirilen bu araştırmanın verileri, Google formlar kullanılarak toplanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında elde edilen verilerin analizi için SPSS 26.0 programı kullanılmıştır. Bu çerçevede öğrencilerden toplanan verilerin çarpıklık ve basıklık değerleri incelenmiş ve bu değerlere Tablo 2'de yer verilmiştir.

Tablo 2

Mesleki Yeterlilik, Kariyer Planlama ve İş Bulma Kaygısına İlişkin Çarpıklık, Basıklık Değerleri

MESLEKİ YETERLİLİK ÖLÇEĞİ	Çarpıklık	Basıklık
Yönetim	-0,04	-1,27
İşletme Yönetimi	-0,03	-0,69
Etkinlik Yönetimi	0,28	-1,41
Liderlik	-0,03	-0,75
Donanım ve Yetkinlik	0,10	-1,09
Mesleki Yeterlilik Toplam Puan	0,75	-0,21
KARIYER PLANLAMA ÖLÇEĞİ	Çarpıklık	Basıklık
Kariyer Farkındalığı	0,34	-0,35
Seçimin Doğruluğu	-0,19	-0,79
Mesleki Farkındalık	-0,13	-0,82
Eğitimin Yeterliliği	0,39	-1,11
Kariyere Yönelik İnanç	-0,62	0,31
Kariyer Planlama Toplam Puan	0,21	-0,27
İŞ BULMA KAYGISI ÖLÇEĞİ	Çarpıklık	Basıklık
İş Bulma Kaygısı Toplam Puan	-1,51	3,08

Tablo 2'ye göre, mesleki yeterlilik ve kariyer planlama ile ilgili çarpıklık ve basıklık katsayılarının +2 ile -2 arasında olduğu ve bu değerlerin normal dağılım sağladığı belirlenmiştir (George, 2011). Bu durum, parametrik testlerin kullanılmasına olanak tanımıştır. İki kategoriye sahip değişkenlerin analizi için bağımsız örneklem t testi, ikiden fazla kategoriye sahip değişkenlerin analizi için ise tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Tek yönlü varyans analizinde anlamlı farklılıklar saptandığında, varyansların homojen olmamasından dolayı Games Howell testi kullanılmıştır. Öte yandan, iş bulma kaygısı ölçeğinin çarpıklık ve basıklık değerlerinin normal dağılıma uymadığı görülmüştür. Bu nedenle, iş bulma kaygısı ile ilgili karşılaştırmalar Mann Whitney U testi ve Kruskal Wallis H testi kullanılarak yapılmıştır. Kruskal Wallis H testinde anlamlı farklılıklar tespit edildiğinde, Bonferroni düzeltmeli Mann Whitney U testi uygulanmıştır. Ayrıca, mesleki yeterlilik, kariyer planlama ve iş bulma kaygısı arasındaki ilişkilerin belirlenmesi için Spearman korelasyon analizi yapılmıştır.

Araştırmanın Etiği

Rekreasyon bölümü öğrencileri ile yapılan bu araştırma için etik kurul onayı, "Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nden, 05/06/2023 tarihinde, 31906847/050.04.04-08-396 sayılı karar" ile alınmıştır.

Bulgular

Tablo 3

Cinsiyet Değişkenine Göre Öğrencilerin Mesleki Yeterlilik ve Kariyer Planlaması Düzeylerinin İncelenmesi

Mesleki Yeterlilik	Cinsiyet	N	Ort.	SS	t	p
Yönetim	Kadın	81	16,67	5,67	2,64	0,17
	Erkek	100	13,21	6,08		
İşletme Yönetimi	Kadın	81	8,96	3,31	3,91	0,27
	Erkek	100	9,23	3,03		
Etkinlik Yönetimi	Kadın	81	8,70	4,48	-0,56	0,00*
	Erkek	100	7,37	3,78		
Liderlik	Kadın	81	19,52	6,46	2,16	0,63
	Erkek	100	17,97	6,99		
Donanım ve Yetkinlik	Kadın	81	19,48	7,09	1,53	0,14
	Erkek	100	17,31	6,43		
Mesleki Yeterlilik	Kadın	81	76,40	21,34	2,15	0,93
	Erkek	100	68,05	20,98		
Kariyer Planlama						
Kariyer Farkındalığı	Kadın	81	27,80	6,722	0,00	0,97
	Erkek	100	27,24	6,702		
Seçimin Doğruluğu	Kadın	81	10,95	3,098	0,97	0,47
	Erkek	100	10,55	3,497		
Mesleki Farkındalık	Kadın	81	10,84	4,880	0,47	0,28
	Erkek	100	12,62	4,616		
Eğitimin Yeterliliği	Kadın	81	7,12	3,562	0,28	0,70
	Erkek	100	6,80	3,882		
Kariyere Yönelik İnanç	Kadın	81	12,20	2,405	0,70	0,00*
	Erkek	100	10,67	3,977		
Kariyer Planlaması	Kadın	81	68,91	13,076	0,00	0,00*
	Erkek	100	67,88	15,746		

p<0,05

Tablo 3'e göre, rekreasyon bölümünde öğrenim gören öğrencilerin mesleki yeterlilik ve kariyer planlama düzeyleri, bağımsız örneklem t testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre, öğrencilerin mesleki yeterlilik ölçeğinde yer alan yönetim, işletme yönetimi, liderlik, donanım ve yeterlilik alt boyutlarının puan ortalamaları ile genel mesleki yeterlilik düzeylerinin cinsiyet değişkenine bağlı olarak anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$). Ancak, etkinlik yönetimi alt boyutu cinsiyete göre farklılık göstermiştir ($p<0,05$). Kadın öğrencilerin etkinlik yönetimi puan ortalamalarının (8,70), erkek öğrencilere (7,37) göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Aynı tablodaki verilere göre, kariyer planlama ölçeğinin kariyere yönelik inanç ve kariyer planlaması alt boyutları da cinsiyete göre farklılık göstermektedir ($p<0,05$). Bu bağlamda, kadın öğrencilerin hem kariyere yönelik inanç düzeyleri hem de kariyer planlamaları, erkek öğrencilere göre daha yüksek bulunmuştur.

Tablo 4

Yaş Değişkenine Göre Öğrencilerin Mesleki Yeterlilik ve Kariyer Planlaması Düzeylerinin İncelenmesi

Mesleki Yeterlilik Ölçeği	Yaş	N	Ort.	SS	F	p	Fark
Yönetim	18-19 ¹	52	10,31	4,45	18,55	0,00*	4>1,2,3
	20-21 ²	41	14,83	5,96			
	22-23 ³	56	17,30	5,76			
	24 ve üzeri ⁴	32	17,44	5,38			
İşletme Yönetimi	18-19 ¹	52	7,44	1,73	7,59	0,00*	4>1,2,3
	20-21 ²	41	9,83	3,02			
	22-23 ³	56	9,68	3,80			
	24 ve üzeri ⁴	32	9,91	2,97			
Etkinlik Yönetimi	18-19 ¹	52	5,83	2,72	7,28	0,00*	4>1,2,3
	20-21 ²	41	9,00	3,80			
	22-23 ³	56	8,55	4,73			
	24 ve üzeri ⁴	32	9,09	4,32			
Liderlik	18-19 ¹	52	18,42	4,11	0,18	0,90	-
	20-21 ²	41	18,17	6,39			
	22-23 ³	56	18,96	8,49			
	24 ve üzeri ⁴	32	19,16	7,60			
Donanım ve Yetkinlik	18-19 ¹	52	15,65	6,30	9,26	0,00*	4>1,2,3
	20-21 ²	41	16,12	6,57			
	22-23 ³	56	21,04	6,21			
	24 ve üzeri ⁴	32	20,50	6,55			
Mesleki Yeterlilik	18-19 ¹	52	60,06	10,69	9,46	0,00*	4>1,2,3
	20-21 ²	41	71,61	20,52			
	22-23 ³	56	78,48	24,67			
	24 ve üzeri ⁴	32	79,34	22,34			
Kariyer Planlaması Ölçeği							
Kariyer Farkındalığı	18-19 ¹	52	21,04	3,635	50,17	0,00*	1<2,3,4
	20-21 ²	41	27,32	4,046			
	22-23 ³	56	32,55	6,226			
	24 ve üzeri ⁴	32	29,34	5,398			
Seçimin Doğruluğu	18-19 ¹	52	7,37	2,151	51,60	0,00*	1<2,3,4
	20-21 ²	41	11,05	2,539			
	22-23 ³	56	13,05	2,331			
	24 ve üzeri ⁴	32	11,72	2,932			
Mesleki Farkındalık	18-19 ¹	52	10,69	2,769	1,94	0,12	-
	20-21 ²	41	12,20	4,302			
	22-23 ³	56	12,82	6,046			
	24 ve üzeri ⁴	32	11,44	5,334			
Eğitimin Yeterliliği	18-19 ¹	52	8,08	2,743	2,84	0,03	1>3
	20-21 ²	41	6,83	4,230			
	22-23 ³	56	6,02	3,783			
	24 ve üzeri ⁴	32	6,88	4,054			
Kariyere Yönelik İnanç	18-19 ¹	52	10,35	3,475	2,17	0,09	-
	20-21 ²	41	11,68	3,946			
	22-23 ³	56	11,70	3,432			
	24 ve üzeri ⁴	32	11,97	2,348			
Kariyer Planlaması	18-19 ¹	52	57,52	10,941	20,33	0,00*	1<2,3,4
	20-21 ²	41	69,07	12,608			
	22-23 ³	56	76,14	14,541			
	24 ve üzeri ⁴	32	71,34	11,872			

p<0,05

Tablo 4 incelendiğinde, öğrencilerin mesleki yeterlilik ve kariyer planlama düzeylerinin tek yönlü varyans analiziyle değerlendirildiği görülmektedir. Analizler, yönetim, işletme yönetimi,

etkinlik yönetimi, donanım ve yeterlilik alt boyutları ile genel mesleki yeterlilik düzeylerinin yaş değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde bir farklılık gösterdiğini ortaya koymuştur ($p<0,05$). Bu farklılıkların hangi yaş grupları arasında oluştuğunun belirlenebilmesi için Games Howell testi kullanılmıştır. Sonuçlar, 24 yaş ve üzerindeki öğrencilerin yönetim, işletme yönetimi, etkinlik yönetimi, liderlik, donanım ve yeterlilik alt boyut puan ortalamaları ile genel mesleki yeterlilik puanlarının, diğer yaş gruplarındaki öğrencilere kıyasla daha yüksek olduğunu göstermiştir.

Aynı tablonun kariyer planlama düzeyleri üzerindeki analizler, yaşa göre anlamlı farklılıklar olduğunu ortaya koymuştur ($p<0,05$). Bu farklılıkların hangi yaş grupları arasında meydana geldiğini belirlemek amacıyla Games Howell testinden yararlanılmıştır. Buna göre, 18-19 yaş grubundaki öğrencilerin kariyer farkındalığı ve seçimin doğruluğu puan ortalamaları, 20-21, 22-23 ve 24 yaş ve üzerindeki öğrencilere göre daha düşük bulunmuştur. Ayrıca, 18-19 yaş grubundaki öğrencilerin eğitimin yeterliliği ile ilgili puan ortalamaları, 22-23 yaş grubundaki öğrencilerden yüksek olarak tespit edilmiştir.

Tablo 5

Sınıf Değişkenine Göre Öğrencilerin Mesleki Yeterlilik ve Kariyer Planlaması Düzeylerinin İncelenmesi

Mesleki Yeterlilik Ölçeği	Sınıf	N	Ort.	SS	F	p	Fark
Yönetim	1. Sınıf ¹	44	10,31	4,54	18,55	0,00*	1<2,3,4
	2. Sınıf ²	48	14,83	4,97			
	3. Sınıf ³	41	17,30	6,63			
	4. Sınıf ⁴	48	17,44	5,30			
İşletme Yönetimi	1. Sınıf ¹	44	7,44	1,77	7,59	0,00*	1<2,3,4
	2. Sınıf ²	48	9,83	2,56			
	3. Sınıf ³	41	9,68	3,32			
	4. Sınıf ⁴	48	9,91	3,70			
Etkinlik Yönetimi	1. Sınıf ¹	44	5,83	2,60	7,28	0,00*	1<2,3,4
	2. Sınıf ²	48	9,00	3,18			
	3. Sınıf ³	41	8,55	3,28			
	4. Sınıf ⁴	48	9,09	4,97			
Liderlik	1. Sınıf ¹	44	18,42	3,97	0,18	0,22	-
	2. Sınıf ²	48	18,17	4,27			
	3. Sınıf ³	41	18,96	8,43			
	4. Sınıf ⁴	48	19,16	8,89			
Donanım ve Yetkinlik	1. Sınıf ¹	44	15,65	6,31	9,26	0,00*	4>1,2,3,
	2. Sınıf ²	48	16,12	4,70			
	3. Sınıf ³	41	21,04	7,94			
	4. Sınıf ⁴	48	20,50	5,02			
Mesleki Yeterlilik	1. Sınıf ¹	44	60,06	10,81	9,46	0,00*	4>1,2,3,
	2. Sınıf ²	48	71,61	10,07			
	3. Sınıf ³	41	78,48	26,84			
	4. Sınıf ⁴	48	79,34	24,51			
Kariyer Planlaması Ölçeği							
Kariyer Farkındalığı	1. Sınıf ¹	44	20,85	3,707	112,18	0,00*	1<2,3,4

	2. Sınıf ²	48	25.07	2.546			
	3. Sınıf ³	41	28.85	4.486			
	4. Sınıf ⁴	48	35.19	4.734			
Seçimin Doğruluğu	1. Sınıf ¹	44	7.17	2.087	93.90	0.00*	1<2,3,4
	2. Sınıf ²	48	9.73	1.246			
	3. Sınıf ³	41	12.37	3.192			
	4. Sınıf ⁴	48	13.81	1.363			
Mesleki Farkındalık	1. Sınıf ¹	44	10.73	2.811	5.59	0.00*	1<2,3,4
	2. Sınıf ²	48	12.50	1.811			
	3. Sınıf ³	41	10.17	6.515			
	4. Sınıf ⁴	48	13.71	5.809			
Eğitimin Yeterliliği	1. Sınıf ¹	44	8.21	2.713	3.96	0.00*	1>4
	2. Sınıf ²	48	7.39	3.731			
	3. Sınıf ³	41	6.15	4.470			
	4. Sınıf ⁴	48	5.96	3.602			
Kariyere Yönelik İnanç	1. Sınıf ¹	44	10.67	3.185	1.24	0.29	-
	2. Sınıf ²	48	12.02	3.861			
	3. Sınıf ³	41	11.54	3.310			
	4. Sınıf ⁴	48	11.27	3.369			
Kariyer Planlaması	1. Sınıf ¹	44	57.63	11.181	27.30	0.00*	1<2,3,4
	2. Sınıf ²	48	66.70	8.698			
	3. Sınıf ³	41	69.07	14.915			
	4. Sınıf ⁴	48	79.94	13.158			

p<0,05.

Araştırmada, rekreasyon bölümünde öğrenim gören öğrencilerin mesleki yeterlilik düzeyleri ile kariyer planlamaları Tek yönlü varyans analizi kullanılarak karşılaştırılmıştır. Tablo 5'te yer alan sonuçlara göre, öğrencilerin yönetim, işletme yönetimi, etkinlik yönetimi, donanım ve yeterlilik alt boyutları ile mesleki yeterlilik toplam puanları, sınıf değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılık göstermektedir (p<0,05). Bu farklılıkların hangi gruplar arasında oluştuğunu belirlemek için Games Howell testinden yararlanılmıştır. Yapılan teste göre, 1. sınıf öğrencilerinin yönetim, işletme yönetimi, etkinlik yönetimi, donanım ve yeterlilik alt boyutları ile mesleki yeterlilik toplam puan ortalamaları, 2., 3. ve 4. sınıf öğrencilerine kıyasla daha düşük bulunmuştur. Öte yandan, 4. sınıf öğrencilerinin donanım ve yeterlilik alt boyutları ile mesleki yeterlilik puan ortalamaları, 1., 2. ve 3. sınıf öğrencilerinden anlamlı şekilde daha yüksek olarak belirlenmiştir.

Aynı tablonun kariyer planlama düzeyleri üzerindeki analizi, sınıf değişkenine göre tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Sonuçlar, kariyer farkındalığı, seçimin doğruluğu, mesleki farkındalık, eğitimin yeterliliği ve genel kariyer planlaması gibi alt boyutlarda anlamlı farklılıklar olduğunu göstermiştir (p<0,05). Bu farklılıkların hangi sınıflar arasında meydana geldiğini belirlemek amacıyla Games Howell testi uygulanmıştır. Analizler, 1. sınıf öğrencilerinin kariyer farkındalığı, seçimin doğruluğu, mesleki farkındalık ve kariyer planlaması puan ortalamalarının, 2., 3. ve 4. sınıf öğrencilerine göre daha düşük olduğunu ortaya koymuştur. Ancak, 1. sınıf öğrencilerinin eğitimin yeterliliği puan ortalamalarının, 4. sınıf öğrencilerinden daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir.

Tablo 6

Cinsiyet Değişkenine Göre Öğrencilerin İş Bulma Kaygılarının İncelenmesi

	Cinsiyet	N	Sıra Ort.	Sıra Top	U	Z	p
İş Bulma Kaygısı	Kadın	81	88,51	7169,00	3848,00	-0,58	0,55
	Erkek	100	93,02	9302,00			

Tablo 6’da cinsiyet değişkenine göre öğrencilerin iş bulma kaygılarının incelenebilmesi için Mann Whitney U testinden yararlanılmıştır. Buna göre öğrencilerin cinsiyetleri ile iş bulma kaygıları arasında anlamlı düzeyde bir farklılaşma saptanamamıştır ($p>0,05$).

Tablo 7

Yaş Değişkenine Göre Öğrencilerin İş Bulma Kaygılarının İncelenmesi

	Yaş	N	Sıra Ort.	H	p	Post-Hoc
İş Bulma Kaygısı	18-19 ¹	52	77,35	35,48	0,00*	3>1,2 4>1
	20-21 ²	41	63,28			
	22-23 ³	56	12,44			
	24 ve üzeri ⁴	32	95,44			

Tablo 7 incelendiğinde çalışmaya katılım sağlayan öğrencilerin iş bulma kaygılarının yaş değişkenine göre incelenebilmesinden Kruskal Wallis H testi ile değerlendirildiği görülmektedir. Yapılan teste göre, yaş ile iş bulma kaygısı arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir ($p<0,05$). Bu farklılıkların hangi yaş grupları arasında meydana geldiğini belirlemek için Bonferroni düzeltmesi yapılmış Mann Whitney U testi uygulanmıştır. Test sonuçlarına göre, 18-19 yaş grubundaki öğrencilerin iş bulma kaygısı düzeylerinin, 22-23 yaş grubundakilere kıyasla daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, 20-21 yaş grubundaki öğrencilerin iş bulma kaygılarının da 22-23 yaş grubundakilerden daha düşük olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte, 24 yaş ve üzerindeki öğrencilerin iş bulma kaygıları, 18-19 yaş grubundakilere göre daha yüksek seviyelerde bulunmuştur.

Tablo 8

Sınıf Değişkenine Göre Öğrencilerin İş Bulma Kaygılarının İncelenmesi

	Sınıf	N	Sıra Ort.	H	p	Post-Hoc
İş Bulma Kaygısı	1. Sınıf ¹	44	81,40	71,48	0,00*	4>1,2,3
	2. Sınıf ²	48	55,47			
	3. Sınıf ³	41	80,76			
	4. Sınıf ⁴	48	141,93			

Tablo 8 incelendiğinde, araştırmaya katılım sağlayan öğrencilerin iş bulma kaygılarının sınıf değişkenine anlamlı düzeyde farklılaştığı tespit edilmiştir ($p<0,05$). Bu kapsamda, 4. Sınıfta öğrenim gören öğrencilerin iş bulma kaygıları diğer sınıflarda öğrenim gören öğrencilere göre yüksek düzeyde olduğu saptanmıştır.

Tablo 9

Mesleki Yeterlilik, Kariyer Planlama ve İş Bulma Kaygısı Arasındaki İlişki

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Mesleki Yeterlilik ¹	r													
	p													
Yönetim ²	r	0,76**												
	p	0,00												
İşletme Yönetimi ³	r	0,63**	0,58**											
	p	0,00	0,00											
Etkinlik Yönetimi ⁴	r	0,64**	0,40**	0,50**										
	p	0,00	0,00	0,00										
Liderlik ⁵	r	0,68**	0,33**	0,34**	0,47**									
	p	0,00	0,00	0,00	.000									
Donanım ve Yetkinlik ⁶	r	0,79**	0,55**	0,36**	0,32**	0,53**								
	p	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00								
Kariyer Planlama ⁷	r	0,11	0,22**	0,15	0,06	-0,01	0,11							
	p	0,11	0,00	0,03	0,39	0,82	0,13							
Kariyer Farkındalığı ⁸	r	0,28**	0,41**	0,23**	0,14	0,05	0,32**	0,763**						
	p	0,00	0,00	0,00	0,05	0,48	0,00	0,00						
Seçim Doğruluğu ⁹	r	0,24**	0,30	0,23**	0,16*	-0,02	0,22**	0,56* [*]	0,78* [*]					
	p	0,00	0,00	0,00	0,02	0,72	0,00	0,00	0,00					
Mesleki Farkındalık ¹⁰	r	-0,04	0,05	0,15*	-0,02	-0,04	-0,06	0,81* [*]	0,430**	0,16*				
	p	0,55	0,47 ⁹	0,04	0,76	0,55	0,38	0,00	0,00	0,02				
Eğitimin Yeterliliği ¹¹	r	-0,07	0,18*	-0,07	0,05	0,08	-0,11	0,40* [*]	-0,08	0,17*	0,48* [*]			
	p	0,32	0,01	0,34	0,46	0,25	0,13	0,00	0,23	0,02	0,00			
Kariyere Yönelik İnanç ¹²	r	-0,07	-0,00	-0,05	-0,01	-0,09	-0,13	0,49* [*]	0,04	-0,04	0,38**	0,42* [*]		
	p	0,33	0,93 ¹	0,47	8,81	0,18	0,06	0,00	0,51	0,52	0,00	0,00		
İş Bulma Kaygısı ¹³	r	0,10	0,17*	0,12	-0,05	0,05	0,28**	0,23* [*]	0,39**	0,30**	0,11	-	-	
	p	0,16	0,02	0,09	0,43	0,50	0,00	0,02	0,00	0,00	0,13	0,01	0,08	

*0,05 düzeyinde anlamlıdır.

**0,01 düzeyinde anlamlıdır.

Korelasyon katsayısı p<0,05 ve p<0,01 düzeyinde anlamlı ilişki göstermektedir

1: Mesleki Yeterlilik, 2: Yönetim, 3: İşletme Yönetimi, 4: Etkinlik Yönetimi, 5: Liderlik, 6: Donanım ve Yetkinlik, 7: Kariyer Planlama, 8: Kariyer Farkındalığı, 9: Seçim Doğruluğu, 10: Mesleki Farkındalık, 11: Eğitimin Yeterliliği, 12: Kariyere Yönelik İnanç, 13: İş Bulma Kaygısı

Mesleki yeterlilik, kariyer planlaması ve iş bulma kaygısı arasındaki ilişkinin belirlenebilmesi için spearman korelasyon analizinden yararlanılmıştır. Yapılan bu analize göre mesleki yeterlilik ile kariyer planlama ölçeğinin alt boyutu olan kariyer farkındalığı ve seçim doğruluğu arasında pozitif yönde anlamlı düzeyde, ilişkinin bulunduğu saptanmıştır ($r=0.28$; $p<0.01$; $r=0.24$; $p<0.01$). Bu bağlamda, öğrencilerin mesleki yeterlilik düzeyleri arttığında, kariyer farkındalıkları ve seçimlerinin doğruluklarının da arttığı söylenebilir.

Tablo 9 incelendiğinde, kariyer planlama ile iş bulma kaygısı arasında anlamlı düzeyde ve pozitif yönde bir ilişkinin bulunduğu görülmektedir ($r=0,23$; $p<0,01$). Buna göre öğrencilerin öğrencilerin kariyer planlama düzeyleri arttıkça iş bulma kaygılarının arttığı söylenebilir.

Tablo 9'a göre; iş bulma kaygısı ile mesleki yeterlilik ölçeğinin alt boyutu olan yönetim alt boyutu ile ($r=0.17$; $p<0.05$), donanım ve yetkinlik ($r=0,28$; $p<0.01$) alt boyutları arasında pozitif yönde anlamlı düzeyde bir ilişkinin bulunduğu saptanmıştır. Ayrıca, iş bulma kaygısı ile, kariyer planlama ($r=0,23$; $p<0,01$), kariyer farkındalığı ($r=0,39$; $p<0,01$) arasında pozitif yönde ve anlamlı düzeyde bir ilişki saptanırken, iş bulma kaygısı ile kariyer planlama ölçeğinin alt boyutu olan eğitimin yeterliliği alt boyutu aranda negatif yönde anlamlı düzeyde bir ilişkinin bulunduğu saptanmıştır ($r=-0,18$; $p<0,05$).

Tartışma ve Sonuç, Öneriler

Bu araştırma, rekreasyon bölümünde öğrenim gören 181 öğrenci ile yürütülmüştür. Alanyazında yapılan incelemelere göre, mesleki yeterlilik genellikle öğretmenler ve çalışan bireyler üzerine odaklanmıştır. Ancak, spor bilimleri alanında bu konuda yapılan araştırmaların sayısının oldukça sınırlı olduğu görülmüştür. Bu durum, spor bilimleri alanında mesleki yeterlilik konusundaki araştırmalara olan ihtiyacı açıkça ortaya koymaktadır.

Çalışma kapsamında öğrencilerin mesleki yeterlilik düzeyleri cinsiyet değişkenine göre incelenmiş ve öğrencilerin mesleki yeterlilik düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre farklılaştığı tespit edilmiştir. Fizyoterapi öğrencilerinin mesleki yeterlilik düzeylerini cinsiyet değişkenine göre inceleyen Çiftçi (2023) ise cinsiyet değişkenine göre öğrencilerin mesleki yeterlilik düzeyleri arasında anlamlı düzeyde farklılaşmanın olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Bunun yanında Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleki yeterlilik düzeyleri cinsiyet değişkenine göre inceleyen Algı (2023)'da öğretmenlerin mesleki yeterlilik düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşmıştır. Yapılan araştırmalardan hareketle bu Aydın Adnan Menderes Üniversitesinde öğrenim gören öğrenciler ile gerçekleştirilen bu araştırma sonucunun Çifti (2023) ve Algı (2023) tarafından ulaşılan sonuçlar ile benzerlik göstermemektedir. Aydın ilinde gerçekleştirilen bu

araştırmada; erkek öğrencilerin mesleki yeterlilik düzeylerinin kadın öğrencilere göre yüksek düzeyde olduğu saptanmıştır.

Yaş, meslek yaşamında önemli bir faktördür ve bireylerin mesleki yeterlilik düzeylerini de katkılar sunan bir unsur olduğu söylenebilir. Bu araştırmada, öğrencilerinin mesleki yeterlilik düzeyleri yaş değişkenine göre incelenmiş ve 24 yaş ve üzerindeki öğrencilerin yönetim, işletme yönetimi, etkinlik yönetimi, liderlik, donanım ve yetkinlik alt boyutlarında elde ettikleri puan ortalamaları ile mesleki yeterlilik düzeylerinin 18-19, 20-21 ve 22-23 yaş grubundaki öğrencilere kıyasla daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bu bulgu, yaş değişkeninin rekreasyon bölümü öğrencilerinin mesleki yeterlilik düzeyleri üzerinde etkili olduğunu göstermektedir. Araştırma bulgusuna göre, 24 yaş ve üzerindeki öğrencilerin rekreasyon alanında yönetim, liderlik ve yetkinlik gibi önemli alt boyutlarda daha fazla deneyim ve bilgi sahibi oldukları söylenebilir .

Malatya ilinde görev yapan öğretmenlerin mesleki yeterlilik düzeylerini yaş değişkenine göre inceleyen Keskinliç (2022) ise öğretmenlerin mesleki yeterlilik düzeylerinin yaş değişkenine göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşmıştır. Buna göre; Keskinliç (2022) tarafından yapılan araştırmada ulaşılan sonuçlar ile mevcut araştırma bulgusu benzerlik göstermemektedir. Rekreasyon bölümü öğrenciler ile gerçekleştirilen bu çalışmada elde edilen bulguların, Keskinliç (2022) tarafından ulaşılan sonuçlar ile benzerlik göstermemesindeki temel nedeni olarak; gerek çalışma kapsamında yer alan evren ve örneklem grubunun gerekse de araştırmalarda kullanılan yöntemlerin birbirilerinden farklı olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Bu araştırmada, öğrencilerin mesleki yeterlilik düzeyleri sınıf değişkenine göre incelenmiş ve sonuçlar, son sınıf öğrencilerinin mesleki yeterlilik düzeylerinin 1., 2. ve 3. sınıf öğrencilerine kıyasla daha yüksek olduğunu ortaya saptanmıştır. Bu bulgu, sınıf seviyesinin mesleki yeterlilik üzerinde önemli bir etkisi olduğunu göstermektedir. Beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının mesleki yeterliliklerini sınıf değişkenine göre inceleyen Mirzeoğlu vd. (2007) çalışmasında ise, sınıf değişkeni ile mesleki yeterlilik arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bu çalışma ile mevcut araştırmanın bulguları arasında bir uyumsuzluk gözlemlenmektedir. Mevcut araştırmanın sonuçları, öğrencilerin sınıf seviyelerinin arttıkça mesleki yeterliliklerinin de yükseldiğini göstermektedir, bu da mevcut bulguların farklı bir eğilim sergilediğini ortaya koymaktadır.

Bektemür vd. (2016) tarafından hemşireler üzerinde gerçekleştirilen çalışmada, hemşirelerin kariyer planlama düzeyleri ile cinsiyet arasında anlamlı bir fark bulunmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca, Koçer (2019), Demirbanka (2017) ve Seçer (2013) tarafından yapılan diğer araştırmalarda da cinsiyet ile kariyer planlaması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir. Ancak, mevcut çalışmada rekreasyon bölümünde öğrenim gören öğrenciler arasında kadınların kariyere

yönelik inanç düzeylerinin erkeklerden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgu, daha önceki çalışmaların sonuçlarıyla benzerlik göstermemektedir. Bu farklılığın, çalışmada kullanılan evren ve örneklem grubunun yanı sıra araştırma yöntemlerinin de farklılık göstermesinden kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

İbiş (2011)'e göre; Yaşam boyunca farklılık gösteren kariyer, yaş değişkeniyle doğrudan ilişkilidir. Bu bağlamda, kariyer planlamaları ve yaş değişkenine göre incelendiğinde, 18-19 yaş arasındaki öğrencilerin kariyer farkındalığı ve seçimin doğruluğu alt boyutlarındaki puan ortalamalarının, 20-21, 22-23 yaş arasındaki öğrencilere ve 24 yaş ve üzerindeki öğrencilere göre düşük düzeyde olduğu belirlenmiştir. Aynı şekilde, 18-19 yaş arasındaki öğrencilerin eğitimin yeterliliği alt boyutundaki puan ortalamalarının, 22-23 yaş arasındaki öğrencilere göre daha yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Bektemür vd. (2016) tarafından yapılan bir araştırmada, kariyer yönetiminin etkinliği ile yaş arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Ayrıca, Ege (2021) ve Dilmen (2021) gibi diğer araştırmalarda da katılımcıların yaşlarına göre kariyer planlama tutumlarında ve alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olduğu sonucuna ulaşılmışlardır. Bu bağlamda, araştırmacılar tarafından yapılan çalışmalarda ulaşılan sonuçlar ile mevcut araştırmada elde edilen bulgular, benzerlik göstermektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin kariyer planlamaları, sınıf değişkenine göre incelendiğinde, 2., 3. ve 4. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin kariyer farkındalığı, seçimin doğruluğu ve mesleki farkındalık alt boyutlarına ilişkin puan ortalamalarının daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, 1. sınıf öğrencilerinin eğitimin yeterliliği alt boyutuna ilişkin puan ortalamalarının 4. sınıfta öğrenim gören öğrencilere göre daha yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Benzer şekilde, diğer araştırmalarda da sınıf değişkeni ile kariyer planlaması arasında farklılık olduğu tespit edilmiştir. Çatır ve Karaçor (2016) tarafından yapılan çalışma da bu bulguları desteklemektedir. Ancak, Yılmaz (2021) tarafından yapılan bir başka araştırmada, öğrencilerin kariyer planlaması düzeyleri sınıf değişkenine göre incelenmiş ve herhangi bir farklılık bulunmadığı tespit edilmiştir. Bu kapsamda Çatır ve Karaçor (2016) tarafından yapılan araştırmada elde edilen sonuçlar, mevcut araştırma bulgusu ile benzerlik göstermektedir.

Çalışmaya katılan rekreasyon bölümü öğrencilerinin iş bulma kaygıları cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde, cinsiyet ile iş bulma kaygıları arasında herhangi bir farklılığın bulunmadığı tespit edilmiştir. Araştırma kapsamında elde edilen bu bulgu; cinsiyetin iş bulma kaygısı üzerinde doğrudan bir etkisi olmadığını göstermektedir. Literatürde, bu bulgunun desteklendiği ve desteklenmediği çalışmalara rastlanmaktadır. Örneğin, Demirci (2020) ile Abacıoğlu (2019) tarafından yapılan araştırmalarda, cinsiyet ile iş bulma kaygısı arasında herhangi bir farklılık bulunmadığı tespit edilirken,

Yılmaz (2022) ile Akdemir (2021) tarafından yapılan araştırmalarda ise cinsiyet ile iş bulma kaygısı arasında anlamlı düzeyde farklılıkların olduğu ortaya koyulmuştur.

Yaş değişkenine göre iş bulma kaygısı incelendiğinde 24 yaş ve üzeri öğrencilerin 18-19 yaş arasındaki öğrencilere oranla iş bulma kaygıları yüksek düzeyde olduğu saptanmıştır. Bununla birlikte 18-19 yaş aralığında olan öğrencilerin 22-23 yaş aralığında öğrencilere göre iş bulma kaygıları düşük düzeyde olduğu ve 22-23 yaş aralığında olan öğrencilerinde 20-23 yaş aralığında olan öğrencilere göre iş bulma kaygıları düşük düzeyde olduğu saptanmıştır. Yumuşaker ve Kılılı (2023) tarafından yapılan bir araştırmada yaş ile iş bulma kaygısı arasında herhangi bir farklılaşmanın bulunmadığı tespit edilmiştir. Uzunbacak vd. (2021) tarafından yapılan başka bir araştırmada ise; katılımcıların mesleki yeterlilik düzeylerinin yaşa göre farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakóltesinde, Rekreasyon bölümünde öğrenim gören öğrenciler ile gerçekleştirilen bu araştırmada; öğrencilerin, genel anlamda yaşlarının arttıka iş bulma kaygılarının da arttığı saptanmıştır. Bu kapsamda mevcut araştırmada elde edilen bu bulgunun; Uzunbacak vd. (2021) tarafından ulaşılan sonuçlar ile benzerlik göstermekteyken, Yumuşaker ve Kılılı (2023) tarafından ulaşılan sonuçlar ile benzerlik göstermemektedir.

Bu araştırmada rekreasyon bölümü öğrencilerinin iş bulma kaygıları sınıf değişkenine göre incelenmiş ve 4. Sınıfta öğrenim gören öğrencilerin 1., 2. ve 3. sınıftaki öğrencilere kıyasla iş bulma kaygılarının yüksek olduğu saptanmıştır. Çalışma kapsamında ulaşılan bu bulgu, son sınıfta öğrenim gören öğrencilerin daha fazla kaygı duyduklarını göstermektedir. Taşkent ve şahin (2004) ile Akdemir (2021) tarafından yapılan araştırmalarda son sınıf öğrencilerinin iş bulma kaygılarının yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Bu bağlamda araştırmacılar tarafından ulaşılan araştırma sonuçları ile yapılan bu araştırmada ulaşılan sonuçlar benzerlik göstermektedir. Araştırmacılar tarafından ulaşılan araştırma sonuçları ve bu araştırma elde edilen bulgu ile ilgili olarak; son sınıfta öğrenim gören öğrencilerin iş bulabilme sürecinde diğer sınıfta öğrenim gören öğrencilere oranla daha fazla kaygı duydukları söylenebilir.

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakóltesinde Rekreasyon bölümünde öğrenim gören öğrenciler ile yapılan bu araştırmada sonuç olarak; öğrencilerin mesleki yeterlilik düzeylerinin arttıka kariyer farkındalığı düzeylerinin ve iş bulma kaygılarının da arttığı tespit edilmiştir. Bilindiđi üzere mesleki yeterlilik, bir bireyin sahip olduğu bilgi, beceri ve deneyimlerle belirli bir meslekte başarılı olabilme kapasitesini ifade etmektedir. Bu nedenle, öğrencilerin mesleki yeterlilik düzeylerinin yüksek olması, kariyer farkındalığını artırarak gelecekteki kariyer hedeflerine odaklanmalarını sağlamaktadır. Bunun yanında bu araştırmada; iş bulma kaygısı ile mesleki yeterlilik düzeyi arasında pozitif yönde ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öneriler

Rekreasyon bölümünde öğrenim gören öğrenciler ile gerçekleştirilen bu araştırmada elde edilen bu sonuçtan hareketle öneriler şu şekilde sıralanmaktadır;

1. Araştırma kapsamında yer alan öğrencilerin mesleki yeterlilik, kariyer planlaması ve iş bulma kaygılarının daha kapsamlı değerlendirilebileceği çalışmaların araştırmacılar tarafından yapılması önerilmektedir.

2. Araştırma kapsamında yer alan evren ve örneklem grubunun genişletilerek daha büyük örneklem gruplarında çalışılması önerilebilir.

3. Araştırma kapsamında yer alan öğrencilerin kariyer planlama düzeylerinin geliştirilmesi ve öğrencilere farklı bakış açısı kazandıracak rehberlik ve danışmanlık uygulamalarının yapılması önerilebilir.

Etik Kurul İzin Bilgileri

Etik değerlendirme kurulu: Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Etik değerlendirme belgesinin tarihi: 05/06/2023

Etik değerlendirme belgesinin sayı numarası: 31906847/050.04.04-08-396

Araştırmacıların Katkı Oranları Beyanı

Araştırmanın tüm aşamalarında iki yazar da eşit katkıda bulunmuştur.

Çatışma Beyanı

Yazarların araştırma ile ilgili bir çatışma beyanı bulunmamaktadır.

Kaynakça

- Abacıoğlu, N. (2019). *Sağlık Alanı Öğrencilerinin İş Bulma Kaygısının ve Kariyer Geleceği Algı Düzeylerinin İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sağlık Yönetimi Anabilim Dalı, Süleyman Demirel Üniversitesi. Isparta.
- Ak, G. K., Yıldırım, B. ve Ateş, H. K. (2016). Okul öncesi öğretmenlerinin mesleki yeterlilik algılarının incelenmesi (Başakşehir ilçesi örneği). *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, (55), 89-108.
- Akar, E., (2007), *İlköğretim sosyal bilgiler öğretmenliği son sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine verdikleri değer ve mesleki yeterlilikleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Anabilim Dalı, Afyon.
- Akdemir, H. (2021). *Belirsizliğe tahammülsüzlük algısı ve kariyer uyum yetenekleri kıskacında iş bulma kaygısı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Burdur.
- Akdemir, H. (2021). *Belirsizliğe tahammülsüzlük algısı ve kariyer uyum yetenekleri kıskacında iş bulma kaygısı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Burdur.

- Algi, E. H. (2023). *Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Mesleki Yeterliliklerinin İş Doyumlarına Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Konya.
- Arıkan, G. (2004). *Öğrencilerin matematik kaygı düzeyleri ile matematik başarı düzeyleri arasındaki ilişki -İlköğretim II. Kademe*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Aslan, M., ve Uğraş, S. (2021). Validity and reliability study of the sports sciences students' job finding anxiety scale. *International Journal of Eurasian Education and Culture*, 6(13), 1143-1170.
- Aytaç, S., ve Keser, A. (2002). İşsizliğin çalışan birey üzerindeki etkisi: İşsizlik kaygısı. *ISGUC The Journal of Industrial Relations and Human Resources*, 4(2).
- Aziz, A. (2011). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri ve teknikleri*. (6. Basım), Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Bektemür, G., Demiray, S., ve Özdemir Ürkmez, D. (2016). Hemşirelerin Kariyer Planlaması: Bir Eğitim ve Araştırma Hastanesi Örneği. *Okmeydanı Tıp Dergisi*, 32(1),7-13.
- Crompton, R., ve Sanderson, K. (1986). Credentials and careers: Some implications of the increase in professional qualifications amongst women. *SAGE journals*, 25-42.
- Çakmak, Ö., ve Hevedanlı, M. (2005). Eğitim ve fen edebiyat fakülteleri biyoloji bölümü öğrencilerinin kaygı düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(14), 115-127.
- Çatır, O., ve Karaçor, M. (2016). İnsan kaynaklarında kariyer planlama: Turizm öğrencileri üzerinde bir alan araştırması. *Uluslararası Turizm ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1, 201-220.
- Çiftçi, R. (2023). *Fizyoterapi ve rehabilitasyon öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde mesleki yeterlilik algılarının incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Ana Bilim Dalı, Muğla.
- Demirbanka, M. (2017). *Örgütsel sosyalleşme ve kariyer planlaması arasındaki ilişki: bankacılık sektöründe bir alan çalışması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Yönetimi Anabilim Dalı, Kahramanmaraş.
- Demirci, M. A. (2020). *Üniversite öğrencilerinin iş bulma kaygısının okula bağlılığa etkisi*. 2. Uluslararası İktisat, İşletme ve Sosyal Bilimler Kongresi, 10-12 Nisan 2020, 170-178.
- Dilmen, A. (2021). *Gençlik ve spor il müdürlüğü personelinin kariyer planlamasında duygusal zekânın rolü*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı, Akdeniz Üniversitesi. Antalya.
- Ege, C. (2021). *Spor örgütlerinde mükemmelliyetçilik algısı ile kariyer planlama tutumları arasındaki ilişki (Spor İstanbul Örneği)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Antrenörlük Eğitimi Ana Bilim Dalı İstanbul.
- Epstein R. M., ve Hundert, E. M (2002). Defining and assessing professional competence. *The Journal of the American Medical Association*, 226-235.
- Erdabak, E. (2023). *Muhasebe eğitiminde öğretme-öğrenme ve kariyer planlama sorunu: muhasebe meslek öğretmenleri üzerinde nitel bir araştırma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muhasebe Finans ve Bankacılık Anabilim Dalı, Sivas.
- George, D. (2011). *SPSS for windows step by step: A simple study guide and reference*. Pearson Education India.
- Günaydın, M. (2022). *Duygusal zekânın kariyer uyum yeteneğine etkisi: sivas adliyesi personeli üzerine bir araştırma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Giresun Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Ana Bilim Dalı, Giresun.
- İbiş, E. (2011). *Öğrencilerin üniversite bölüm tercihleri ile kariyer yönelimleri arasındaki ilişkiye dair bir araştırma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul
- Karaçam E (2016). *Bilişim teknolojisinde teknik servis çalışanlarının mesleki yeterlilik ölçümü için uzaktan eğitime dayalı bir sınav modeli önerisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Bilgisayar Mühendisliği Anabilim Dalı, İstanbul.
- Keskinkılıç, K. (2022). *Beden eğitimi öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencileri ile ilgili duygu, tutum ve kaygılarının mesleki öz yeterlilikleri açısından incelenmesi (Malatya ili örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Muş Alparslan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Anabilim Dalı, Muş.

- Koçer, G. (2019). *Gençlik ve spor bakanlığında görev yapan uzmanların birey örgüt uyumları ile bireysel kariyer planlamaları arasındaki ilişkilerin farklı değişkenler arasından incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Manisa Celal Bayar Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı, Manisa.
- Köse, G. (2021). *Antalya ili acil sağlık hizmetleri'nde çalışan paramediklerin üniversite eğitimlerinin mesleki yeterliliklerine etkisinin araştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sağlık Bilimleri Anabilim Dalı, Burdur.
- Mirzeoğlu, D., Aktağ, I., ve Boşnak, M. (2007). Beden eğitimi öğretmeni, öğretmen adayı ve beden eğitimi ve spor yüksekokullarında görev yapan öğretim elemanlarının mesleki yeterlik duygusunun karşılaştırılması. *Spor Bilimleri Dergisi*, 18(3), 109-125.
- Mollaoğulları, H., ve Uluç, S. (2019). Spor yapan ve spor yapmayan ortaokul öğrencilerinin sınav kaygı durumlarının incelenmesi. *Spor Eğitim Dergisi*, 3(3), 78-87.
- Naing, L., Winn, T., ve Rusli, B.N. (2006) Practical issues in calculating the sample size for prevalence studies. *medical statistics. Archives of Orofacial Sciences*, 1, 9-14
- Seçer, H. (2013). *Bireysel kariyer planlama ve kişisel başarı algısı arasındaki ilişki ve pamukkale üniversitesi'nde bir araştırma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yönetim ve Organizasyon Bilim Dalı, Pamukkale Üniversitesi. Denizli.
- Şimşek, K. Y. Çevik, H., ve Mercanoğlu, A. O. (2021). Main qualifications required for employment of recreation experts: the perspective of sector representatives. *International Journal of Recreation and Sports Science*, 5(1), 31-41.
- Şimşek, K. Y. (2018). *Ticari rekreasyon*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Taşkent, N. ve Şahin, A. (2004). *Celal Bayar Üniversitesi hemşirelik son sınıf öğrencilerinin iş bulma endişeleri ve umutsuzluk düzeylerinin belirlenmesi*. 3. Ulusal Hemşirelik Öğrencileri Kongresi, 29-30 Nisan, Edirne.
- Uluç, E. A. (2022). Raket Sporlarında Yarışma Kaygısı Düzeyinin Kendini Engelleme Eğilimi Bakımından İncelenmesi. *Spor Eğitim Dergisi*, 6(3), 261-270.
- Uzunbacak, H. H. (2004). *Türk emniyet teşkilatının amir sınıfının mesleki durgunluk (kariyer platosu) döneminin geciktirilmesine yönelik kariyer planlaması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Isparta.
- Yavuz Eroğlu, S., ve Eroğlu, E. (2020). Career planning scale of students studied in sports sciences (CPS): Validity and reliability study. *International Journal of Progressive Education*, 16(3), 123-131.
- Yazar-Aslan, B. (2015). Genç işsizliğe yönelik alan araştırması: Üniversite öğrencileri arasında kaygı ve umutsuzluk. *Çalışma İlişkileri Dergisi*, 6 (2), 71-86.
- Yılmaz, İ., Dursun, S., Güngör Güzeler, E., ve Pektaş, K. (2014). Üniversite öğrencilerinin kaygı düzeyinin belirlenmesi: bir örnek çalışma. *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 4(4), 16-26.
- Yumuşaker, M. C., ve Kılılı, M. (2021). Muhasebe eğitimi alan ön lisans öğrencilerinin muhasebe derslerine yönelik tutumlarının ve iş bulma kaygılarının incelenmesi: Muhasebe ve vergi uygulamaları programı öğrencileri üzerinde bir araştırma. *Fiscaoeconomia*, 5(2), 722-755.

This work by Mediterranean Journal of Sport Science is licensed under [CC BY-NC 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)